

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Eadem internæ inspirationis gratia asseritur ex Gennadio & Cassiano. Volunt esse tantum occasionem voluntati ad fidem & conversionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

gratiæ necessitatem ad ipsum velle Massilien-
ses dissentent. Quid enim aliud significare
eos voluisse iudicabimus, quando dicunt
quod *gratia iuvaret volentem*, nisi quod conformiter
ad Augustini doctrinam quam ibi se
probare profitentur, nec ipse Adam (cum
dicitur perseverare cum gratia potuisse si vel-
let) absque illo eodem gratiæ adiutorio velle
potuerit? Cum ergo *in hoc solo* Massilenses
naturam omnium lapsorum à primo homine
distare volunt, quod illum gratia sine qua
perseverare non poterat iuvaret volentem, ut
scilicet per eam posset si vellet, in tota accepta
perseverare iustitia, nos autem credere

A tantum possimus si velimus; profecto nec vel-
le nec credere sine illa gratia primi hominis
lapsi hominibus tribuunt: alioquin non *am-
fias & perditas* hominis lapsi vires sed contra
propriam confessionem longe fortiores eas
quam illas fuerant esse sentirent: quia ipsum
credere quod Adamus integer & sanus non
sine gratia poterat, hoc sine omni gratia fra-
ctam ægramque voluntatem posse statuerent:
Et cum agnoscat sine ambagibus quod *gratia
iuvaret etiam volentem Adam*: lapsos homines
etiam *credentes*: nulla omnino gratia adjuvan-
dos esse delirarent.

Eadem internæ inspirationis gratia asseritur ex Gennadio
& Cassiano. Volunt esse tantum occasionem
voluntati ad fidem & conversionem.

CAPVT SEPTIMUM.

ET quamvis ista Massilensium confessio
manifesta sit, Gennadius tamen Mas-
siliensis item Presbyter de Semi-Pela-
gianorum factione non minimus,
accuratius nobis explicuit quo pacto Dei ad-
iutorium ad ipsam fidem ac bonam volunta-
tem admitterent, & illam tamen libero arbi-
trio arrogarent. Porro fuisse Semi-Pelagia-
num nemini dubium esse potest qui obrecta-
tiones ejus adversus omnes divini gratiæ de-
fensores & encomia quibus adversarios ejus
cumulat ponderaverit. Nam in primis libros
Faulsi (qui Semi-Pelagianorum erroribus à
capite usque ad calcem scitent, & à divo Ful-
gentio septem libris confutati sunt, à Petro
Diacono aliisque Orientalibus anathematizati,
à ab Africanorum Episcoporum in Sardinia ex-
ultantium Synodo proscripti) tanquam *e opus
egregium de gratia Dei probat* d Opuscula Cal-
siani contra censuram Gelasii ab Ecclesia Dei
probari salutaria & à Prospero insaniari ut nociva
mentitur. Pelagij librum Eulogiarum sive
Capitulorum, quem e Hieronymus & f Au-
gustinus Hæresibus plenos asserunt, ipse ante
hæresin scriptum nec erroribus favere insi-
nuat. Hieronymo Ruffinum primum Pela-
gianæ hæresis architectum præfert. Denique
quod unum est instar omnium Augustinum ex
multiloquio peccatum non effugisse criminatur;
ac dum errorem illum sermone multo contractum,
luctu hostium exaggeratum, nec dum hæresis dedisse
quaestionem asserit, periculo hæresis Augustinum
non carere manifestè significat. Vbi sine du-
bio Massilensium criminationes respicit, qui
multa doctrinæ ipsius de gratia & prædestina-
tione capita velut erronea diffamarunt.

a In lib. de
Incarnat. &
grat. c. 8.
apud Ful-
gent.
b In Epist.
Syn. de grat.
Dei & lib.
arb.
c Lib. de vi-
ris illust.
e In Dial.
advers. Pelag.
f Lib. de gest.
Pelag.

Plat in
Symmacho
D. Thomas
quod lib. 12.
a. 11. in cau-
ten. inc. 1.
Matt.
Magister
Sent. lib. 2.
dist. 8. in
Edit. Lovã.
Strabo de reb.
Eccl. c. 20.
Gennad. lib.
de Eccl. do-
gmat. c. 19.

A libertate lapsi hominis loquitur: Postquam se-
ductione serpentis per Evam cecidit (homo) natura
bonum perdidit pariter & vigorem arbitrii, amif-
sum vult esse illius primæ vigorem libertatis,
qua poterat, si tantummodo voluisset, in ac-
cepta iustitia præceptique custodia permanere;
Nam tamen iuxta supra traditam Augustini
doctrinam non permansisset sine gratia, non
tamen opus fuit ut ei permanendi voluntas
per gratiam donaretur. Et recte hæc tenentur:
Iam verò de viribus quæ manserunt reliquæ
ex primæ illa libertate subtextit: Non tamen
ELECTIONEM (perdidit) ne non esset suum quod
evitaret seu emendaret, nec merito indulgeretur quod
non arbitrio diluisset. Ecce claris verbis vult
illud saltem homini mansisse reliquum, ut
postquam vocante Deo cor ejus per inspira-
tionem gratiæ tactum est, ut credendo pœ-
niteat, electio pœnitendi vel non pœnitendi
non per gratiam libertati seu voluntati detur,
ut Augustinus & Catholica fides docet, sed
ipsa libertas voluntatis pœnitentiam quamvis
non sine ista gratia, ut visum fuerit, eligat aut
non eligat. Hoc est enim quod æquipollenti-
bus prorsus verbis Massilenses apud Hilarium
dicunt, non ita invalidum esse liberum arbi-
trium ut fidem nec arripere valeat nec tenere nisi
credendi voluntate donata, seu ut etiam donetur ut
velit: Sed illud ad hoc tantum esse liberum ut ve-
lit vel nolit admittere medicinam.
Nam tantum ad hoc liberum esse ut velit vel
nolit admittere medicinam, non est aliud
quam quod Gennadius dicit, Electionem non
perdidisse

Ne qua verò relinqueretur de Semi-Pelagia-
no verborum illorum sensu dubitatio, ratione sub-
iuncta attende, ne non esset suum quod emendaret.
Hæc enim illa deantatissima Pelagianorum om-
nium & Massilensium querimonia propter quã
illi omnem Christi gratiam susulerunt, si sal-
tem electionem reliquerunt ut nostrum esset,
quod

In Epist.
Hilar. ad
Aug. in
Panlo is-
rius.
Circa medi.

quod humana voluntate fieri diceretur. Nunquam enim ista duo conciliare poterunt quod gratia siue Deus operaretur in nobis velle dādo ipsam plerumque etiam reluctantis voluntatem, & tamen *nos riu* esset, quod volumus. Hinc & ipse Augustinus in eodem errore constitutus, ut illam primam credendi voluntatem à Dei gratia qua donat velle remove-

In lib. Expositio in Epistolam ad Romanos. c. 23. in Epistola Hilarii ad Augustinum.

ret, ista cum omnibus Pelagianis uti solebat phrasi: *Quod ergo credimus nostrum est.* Item: *Nostrium est credere & velle sicut ipse de se testatur, & Massilienses sibi gratulantes & libentissime acceptantes observaverant.* Neque tantum trepidabant Semi-Pelagiani, ne velle non esset suum, si Deus & ipsum velle donaret, sed nullius etiam estimationis aut pretij fore censebant, nisi quaquā vel tenuissimā consideratione ad se, hoc est ad illam electionis indifferentiam revocaretur ut ex multis Cassiani & Fausti locis patet. Et hoc est illud quod statim adiicit; *nec merito indulgeretur quod non arbitrio dilasset, hoc est ne irrationabilis esset indulgentia, nullam habens ex parte hominis occasionem, si non ipse sua libertate poenitentiam elegisset, sed ab alio esset ei poenitendi voluntas data.*

Sed arbitraberis forsan Gennadium omnem omnino gratiam ab illa electione libertatis excludere, ut ita nuda natura solo externo praconio veritatis admonita salutem inchoet. Audi consequenter ipsum Gennadium fidelissimum Semi-Pelagianae mentis interpretem; *Manet itaque ad quaerendam salutem, arbitrij libertas, id est, rationalis voluntas, sed admonente prius Deo & invitante ad salutem, ut vel eligat vel sequatur, vel agat occasione salutis. hoc est inspiratione.* Vides hic non admonitionem tantum, non invitationem, quibus duabus vocibus, sepe & Augustinus externam vocationem exprimit, sed etiam *inspirationem*, qua voce nullam Catholicis Doctores & Concilia pregnantiore verā internaeque gratiae significationem protulerunt. Hanc enim Africani Episcopi usurparunt tanquam indubitam gratiae indicem, quando Zozyum Papam, qui in litteris suis *Dei instructionem* nominaverat veram internamque gratiam agnovisse probaverunt:

In Epistola Celesti Pontificis ad Gallos. c. 7. Translatio canon. 6. 7. 25. Trad. fess. 6. up. 5.

Ideo utique, inquit, quia preparatur voluntas à Domino, & ut boni aliquid agant paternis INSPIRATIONIBUS, suorum ipse tangit corda fidelium. Hanc Synodus Araucana contra Semi-Pelagianos sapiens, hanc Tridentinum ad internum Dei tactum exprimendum adhibuit; ut nullo pacto ambiguum esse queat quin veram gratiam nomine *inspirationis* expresserit. Quid enim est *Inspiratio* nisi occulta illa divina operationis infusio qua Patres illi Africani *cor ipsum fidelium tangi* dicunt? Paternis, inquit, *inspirationibus, suorum ipse tangit corda fidelium,* quod ad externam aliquam invitationem vel admonitionem, vel alium alienum à vera gratia sensum, nulla potest subtilitate vel petulantia detorqueri.

Cum ergo tam evidenter Gennadius internam illam inspirationis adivine gratiam fatea-

tur, *questionem tamen salutis, hoc est, ut eligat id quod inspiratio suadet, ut sequatur quo inspiratio trahit, ut agat opus ad quod inspiratio provocat, quod nihil est aliud nisi ut inspirationi consentiendo credat, non Deo, non gratiae, non inspirationi divinae, sed arbitrij libertati, hoc est, rationali voluntati, quamvis non sine inspirationis gratia precedente tribuendum esse decernit.* Hoc est enim, *manet ad quaerendam salutem siue ad petendum ex fide, quaerendum pulsandum pro salute obtinenda, arbitrij libertas, id est rationalis voluntas; quia illa scilicet pro naturali indifferentia sua libertatis si vult, eligit inspirationem sequi; si non vult, rejicit; ita ut nullo modo inspiratio voluntatem ipsam, hoc est electionem donet.* Horrebant enim ut saepe diximus tantae infirmitatis esse naturam, ut fidem *nec arripere valeat, nec revere nisi credendi voluntate donata.*

Ita Hilarius in Epistola ad Augustinum de Massiliensibus.

Post credendi vero, petendi pulsandique voluntatem jam reliquam libenter divinae gratiae tribuebant, ut scilicet quemadmodum loquuntur, *adi-vetur qui coepit velle, non ut etiam donetur ut velu relictis ab hoc dono alijs pariter reis.* Quam eorum sententiam ad amissim consequenter Gennadius exprimit, ut nemini benignioris iudicij dubium esse possit, quin ex professo Semi-Pelagianam sententiam doceat. Nam postquam primas partes libertati tribuisset, continuo id quod post electionem salutis homini jam quaerenti & pulsanti datur Deo confidenter asseribit: *ut autem, inquit, consequatur, quod eligat vel quod sequitur, vel quod occasione agit DEI esse libere consuemur.* Nempe solennes istae Semi-Pelagianorum omnium phraes: *Nostrium esse quod eligimus, quod volumus, quod Deum vocantem sequimur; Dei esse, quod consequimur, quod quod tendimus pervenimus ut infra latius dicturi sumus, & hoc ipso loco manifestissime Gennadius explicat.* Nam nequis aliquid obscuritatis in superioribus ejus verbis vel fuci in interpretatione mea subijuncta latere suspicetur, ecce tanta evidentia recapitulando, verborum suorum sensum exponit, ut nihil aliud timuisse videatur, quam nequis dicta sua in orthodoxam sententiam praepostera benignitate torqueret. Audi summam sensum ejus:

Ita ibid.

Initium ergo salutis nostrae Deo miserante habemus, nempe Deo prius (ut praecesserat) admonente, imitante, inspirante, hoc est ut Massilienses, Deo indignos vocante: ut acquiescamus salutiferi a inspiratione, nostrae potestatis est: ut adipiscamur quod acquiescendis admonitioni cupimus, divini est muneri. Ecce totum Semi-Pelagianorum mysterium evidenter expressum, non est ubi lector haereat, vel ubi sententiae impietas possit abscondi, acquiescere salutiferam inspirationi nostrae vult esse potestatis, nostrae voluntatis, nostrae libertatis: Nempe quia non Deus, non gratia, non inspiratio ad acquiescendum emollit potestatem, flectit libertatem, inclinac ac tribuit voluntatem, sed nostra potestas, nostra libertas, nostra voluntas nos ipsi inspirationi & gratiae acquiescere facit.

Quamvis enim hoc non sine gratia & inspiratione fiat, ipsa tamen libertas & voluntas Gennadio autore, primas sibi partes vendicat. Postquam autem inspirationi primæ qua cor ad eligendam viam salutis & credendum trahitur, acquieverit, jam in reliquis primas partes permittit Deo, tunc enim solus Deus, jam volentem ad cursum incitat, infirmam voluntatem roborat, languentem exardescere facit, quiddam denique bonorum operum facere cupiebat, quod infirmitate non poterat, hoc ipse solus, perficiendo primum istud velle largitur. Nam ut Gennadius cum Massiliensibus ait, *ut adipiscamur quod acquiescendo admonitioni cupimus, divini est numerus*. Quamvis enim non sine voluntate fiat, quia ipsa voluntas accenditur ut fortius velit, Deus tamen per gratiam, non voluntas sua libertate robustius illud velle facit; sicut antea quamvis non sine gratia vellet, cum inspirationi divinæ primum acquiesceret, ipsa tamen libertas voluntatis ad acquiescendum non Deus aut gratia aut inspiratio pertrahebat.

*Saarez lib. 3
de auxil.
c. 9. n. 6.*

Excipiet forsitan aliquis adversus ea quæ dicta sunt, immerito illi libro de Ecclesiasticis dogmatibus detrahi, quod nullus Theologorum suspicionem aut vestigium, ut quidam ait, talis erroris in eo opere invenerit, deinde quod à capite vigesimo primo expresse damnentur omnes errores Pelagij ipsidem pœne verbis quibus illam Pontificis damnaverunt.

*In cons. illi
lib. premissa
Tom. 3. Aug.*

Sed facile respondetur, jam olim etiam ante subortas illas de gratia controversias librum istum propter hanc ipsam causam in suspicionem & crimen vocatum esse. Nam Theologi Lovanienses viri doctissimi qui antequam in Belgiū ulla de gratia contentio penetrasset, utilissime in expurgandis dijudicandisque Augustini operibus laborarunt hunc ejus errorem annotant. Et ante ipsos Ioannes Hesselius Vir Eximius & Sacræ Theologiæ Doctor ac Professor Regius idem observaverat, ut ex præfatione Prosperi operibus præmissa patet. Nec sanè exiguum indicium est indolis Pelagianæ qua liber ille scriptus est, quod cum nulla pœne sit hæresis ad Gennadij usque tempora, cujus autorem non suo designet nomine, nulla tamen in toto libro fiat mentio Pelagij aut Semi-Pelagianorum aut Catholici dogmatis adversus eum pronuntiati: cum tamen illæ contentiones recentissime viguissent.

Nec vero refert, quod à capite vigesimo primo usque ad quinquagesimum secundum confessio de divina gratia luculenta sit. Illa quippe non sunt verba Gennadij, sed ab aliquo Catholico tanquam antidotum præcedentis erroris adjuncta sunt. Cujus rei manifestissima indicia sunt. Primum quod ista omnia in manu scriptis codicibus desiderantur, sicut hoc testantur ipsi illi Theologi Lovanienses qui plus quam ducentis exemplaribus in emendandis Augustini lucubrationibus usi sunt, cujus nomini & stylo & istud opus assignatum fuerat. Nec tantum in manu scriptis illa desunt sed etiam in nonnullis impressis ut in præ-

A fatione apud Prosperum videre licet. Deinde quod cum Gennadius in reliquis libri partibus suis verbis eisue succinctissimis, innumera Catholice fidei dogmata velut brevuario quodam complectatur, hic contrario modo prolixissime Epistola Cælestini Pontificis Canones Concilij Milevitani & pœne totum Concilium Arafricanum nulla facta immutatione contextitur, quo sane nihil disformius ac magis dissonum à reliqui operis contextu & scopo fieri potest. Nam illa sola facile dimidium totius libri complectuntur. Accedit quod pleraque ex Epistola Cælestini & Concilij Milevitano & Arauficano assuta capita repugnent ex diametro illi sententiæ quæ præcellerat: quemadmodum cum ad erendum Augustini sententiam ventum erit demonstrabimus. Ut nihil verius sit atque manifestius quam id quod Lovanienses Correctores dicunt, ab erudito quodam & recentiore Scriptore, propter errores aliquot præcedentium capitum ea fuisse interjecta.

Nec verò solus Gennadius, sed & Cassianus subinde internam illam gratiam ad primos fidei & conversionis actus agnoscit sed sic ut similiter nostræ potestatis & libertatis sit non gratiâ id ipsum juxta Catholicam doctrinam operante, acquiescere. Docet enim Collatione tertia ex qua integrum locum mox citabimus, *Inspirationes divinas in cor immitit, c. 4. & in quibus tamen tanquam occasionebus non sunt enixius vel remissius famulari*. Et alibi ex libro Pastoris probat, *adiacere homini in quamlibet partem arbitrij libertatem* ut inter duos Angelos sibi adherentes constitutus diversis suasionibus utrimque pulsetur. *In hominis verò optione consistere, ut eligat quem sequatur. Et idcirco, inquit, manet in homine liberum arbitrium quod gratiam Dei possit negligere vel vel amare*. Et quam quæso gratiam? An tantum admonitionem externam & legem, de qua sæpe in illa, collatione mentionem facit? Nimirum illam, qua homo inter contrarias boni maliq; Angelij suasionis collocatus non solū signis, sed etiam internis motibus non minus bonis ac malis sentit quati: quæ homini divina inspiratio in cor immititur quæ dormientes ad desiderium salutis exsuscitat, quæ Deum sequi compunctione saluberrima cohortatur. Neque enim usque adeo impius Cassianus fuit, ut qui sanctos Angelos sit, qui externis auxilijs juvari nequeunt, divino auxilio ad perseverantiam puritatis eguisse confirmat, non tantillum saltem præsidij lapsus hominem à Deo sentiret habere, quantum & periculi per veros internos concupiscentiæ motus à diabolo concitatur. Nam hoc ipsum illis verbis fuisse à Cassiano significatum satis Prosper insinuat, quando Cassianum dicit asserere: *Inter boni & mali contrarias suasiones naturalis iudicio & propria discretionis hominem esse commissum, ut, inquit, ei non plus à Deo præsidij quam à diabolo sit periculi. Non plus, dicendo, saltem tantum præsidij à Deo habere manifeste significat; neque enim Prosper illum impietatis excessum siluisset, si ne tantillum quidem præsidij*

